

Forslag

til

Lov om ændring af lov om erhvervsmæssig uddannelse af specialarbejdere m. fl. og omskoling.

Fremsat den 22. januar 1974 af *arbejdsministeren*.

I lov om erhvervsmæssig uddannelse af specialarbejdere m. fl. og omskoling, jfr. lovbekendtgørelse nr. 271 af 2. juni 1971, affattes § 17, stk. 2, således:

„Stk. 2. § 9, stk. 2, sidste pkt., og §§ 14-16 optages til revision i folketingsåret 1976-77.“

Bemærkninger til forslaget.

Ved lov nr. 178 af 28. april 1971 om ændring af lov om erhvervsmæssig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere gennemførtes dels en række ændringer i den hidtidige uddannelseslov, dels blev de bestemmelser, der indtil da havde været indeholdt i lov om støtte til omskoling, og bestemmelser, som skulle afløse lov om beskæftigelse og uddannelse af unge, optaget i loven (Folketingstidende 1970-71, sp. 1864, 3092, 5602, 5729, tillæg A, sp. 1017, tillæg B, sp. 1297 og tillæg C, sp. 715).

Ved loven samledes bestemmelserne om uddannelse af specialarbejdere i kapitel I, om støtte til omskoling i kapitel II og om særlig erhvervsforberedende uddannelse for unge i kapitel III. Loven, der samtidig ændrede navn til lov om erhvervsmæssig uddannelse af specialarbejdere m. fl. og omskoling, er bekendtgjort ved arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 271 af 2. juni 1971.

Ifølge lovens § 17, stk. 2, skal bestemmelserne i § 9, stk. 2, sidste pkt., og §§ 14-16 optages til revision i folketingsåret 1973-74.

§ 9, stk. 2, sidste pkt., er indeholdt i lovens kapitel I om uddannelse af specialarbejdere og vedrører spørgsmålet om beføjelserne til at godkende den enkeltes kursusdeltagelse. §§ 14 og 15 udgør lovens kapitel II om støtte til omskoling, medens § 16 udgør lovens kapitel III om særlig erhvervsforberedende uddannelse for unge.

Arbejdsmin. 2. kt. j. nr. 11.40-0.

Der stilles forslag om, at revisionen af de nævnte bestemmelser udskydes til folketingsåret 1976-77.

Ad kapitel I. Uddannelse af specialarbejdere, § 9, stk. 2, sidste pkt.

Ifølge lovens § 9, stk. 2, sidste pkt., er det en forudsætning for retten til at modtage godtgørelse under kursusdeltagelsen, at deltagerens arbejdsløshedskasse — for en ikke-forsikret deltager vedkommende arbejdsformidlingskontor — anbefaler den pågældendes deltagelse i uddannelsen.

De i 1971 stedfundne ændringer af loven skete bl.a. på grundlag af forslag i en betænkning af marts 1968 afgivet af et i juni 1967 af arbejdsministeriet nedsat udvalg, hvori også arbejdsmarkedets parter var repræsenteret.

I udvalget blev det i forbindelse med bestemmelsen i § 9, stk. 2, sidste pkt., drøftet, hvorvidt det ville være hensigtsmæssigt at lade arbejdsformidlingskontorerne overtage ansvaret også for de forsikrede kursusdeltagere.

Forinden lovforslagets fremsættelse i december 1970 havde regeringen forhandlet med hovedorganisationerne om de i betænkningen af marts 1968 indeholdte forslag vedrørende tilmeldings- og godtgørelsesreglerne.

Resultatet heraf blev, at man bl. a. under hensyn til, at der kun var forløbet godt 1 år, efter at arbejds-

formidlingskontorerne havde overtaget arbejdsformidlingen som helhed og ledighedskontrollen, fandt det rigtigst ikke på daværende tidspunkt at overføre beføjelser til at godkende den enkeltes kursusdeltagelse fra arbejdsløshedskasserne til arbejdsformidlingskontorerne, men at optage spørgsmålet til fornyet overvejelse efter nogle års forløb.

Reglerne om godkendelse af kursusdeltagelse har i den siden da forløbne periode efter regeringens opfattelse fungeret tilfredsstillende.

Under hensyn hertil, samt til at en ændring vil stille ikke helt ubetydelige krav om yderligere personale og øgede bevillinger til arbejdsformidlingen, finder regeringen ikke anledning til at foreslå beføjelserne til at godkende den enkeltes kursusdeltagelse overført til arbejdsformidlingen. Regeringen foreslår derfor, at spørgsmålet optages til fornyet overvejelse i løbet af et par år eventuelt i forbindelse med en mere omfattende revision af uddannelsesloven.

Spørgsmålet har været drøftet med hovedorganisationerne, der er enige i, at en ændring af de her nævnte regler ikke bør gennemføres på nuværende tidspunkt.

Ad kapitel II. Støtte til omskoling.

Ved lov nr. 49 af 20. februar 1969 om støtte til omskoling bemyndigedes arbejdsministeren til i finansårene 1968-69 — 1970-71 at iværksætte eller støtte omskoling til konkrete arbejdstilbud, at yde konsulentbistand til løsning af omskolingsopgaver og at yde økonomisk støtte til deltagere i omskolingsforanstaltninger.

Ifølge § 4 skulle loven optages til revision i folketingsåret 1970-71. Ved denne revision blev ordningen som nævnt optaget som kapitel II i lov om erhvervsmæssig uddannelse af specialarbejdere m. fl. og omskoling og på forsøgsbasis yderligere forlænget.

Omskolingsordningen har til formål at supplere uddannelsesordningen for specialarbejdere og efteruddannelsesordningen for faglærte m. v. Medens disse uddannelser tager sigte på en systematisk grunduddannelse eller videreuddannelse inden for bredere arbejdsområder, tager omskolingen mere direkte sigte på de krav, der stilles i forbindelse med konkret foreliggende arbejdstilbud.

Der kan efter de i medfør af loven fastsatte bestemmelser ydes støtte til omskolingskurser, der tager sigte på arbejde på bestemte erhvervsvirksomheder. Kurserne er dog, for at give arbejdskraften en bredere uddannelse, i mange tilfælde gennemført efter delvis samme planer som kurserne inden for uddannelsesordningen for specialarbejdere, ligesom kurserne i visse tilfælde har fundet sted på

specialarbejderskoler eller under ledelse af en specialarbejderskole.

Uden for egnsudviklingsområderne kan omskolingskursus kun iværksættes, hvor beskæftigelsesforholdene inden for bestemte lokale eller faglige områder midlertidigt er særligt vanskelige, eller hvor kurserne gennemføres til fordel for særlige grupper af arbejdskraft, som det er vanskeligt at anvise arbejde. Sådanne kurser har der hidtil kun i få tilfælde været behov for at gennemføre.

I egnsudviklingsområderne kan der desuden ydes støtte til omskoling, der finder sted under udførelse af produktivt arbejde på en erhvervsvirksomhed. Støtten er kun ydet i forbindelse med arbejdskraftens ansættelse på virksomheder, der nyetablerer sig eller foretager en væsentlig udvidelse eller omlægning af produktionen.

Til deltagere i omskolingskurser ydes økonomisk støtte efter regler, der i det store og hele svarer til reglerne om godtgørelse for tab af indtægt eller arbejdsmuligheder inden for uddannelsesordningen for specialarbejdere.

Til deltagere i omskoling under produktivt arbejde ydes støtte med et beløb, der aftrappes i omskolingsperioden efter en forud fastlagt plan.

Der er i tiden fra 1. april 1971 til 31. marts 1972 givet støtte til omskoling af i alt ca. 600 personer (heraf ca. 54 pct. kvinder) i forbindelse med ansættelse på 24 virksomheder omfattende 12 forskellige brancheområder. Den samlede omskolingsstøtte androg i denne periode ca. 4,0 mill. kr.

I perioden 1. april 1972 til 31. marts 1973, er der givet støtte til omskoling af i alt ca. 800 personer (heraf ca. 72 pct. kvinder) i forbindelse med ansættelse på 35 virksomheder omfattende 5 forskellige brancheområder. Den samlede omskolingsstøtte androg i denne periode ca. 6,1 mill. kr.

I perioden 1. april 1973 til 31. december 1973 er der givet tilsagn om støtte til omskoling af i alt 302 personer (heraf godt 50 pct. kvinder) i forbindelse med ansættelse på 16 virksomheder omfattende 4 forskellige brancheområder. Den samlede omskolingsstøtte har i denne periode andraget ca. 3,1 mill. kr.

Over halvdelen af omskolingen er i alle perioderne sket til beklædnings- og metalindustrivirksomheder.

Omskolingsordningen har ikke i den forløbne periode fået det omfang, som oprindeligt var påregnet. En af årsagerne hertil må søges i, at et væsentligt omskolingsbehov har kunnet dækkes af den normale specialarbejderuddannelse. Det må imidlertid anses for påkrævet, at omskolingsordningen opretholdes med henblik på såvel støtte til oplæring til konkrete arbejdstilbud i egnsudvik-

lingsområder som til afhjælpning af eventuel opstående strukturarbejdsløshed.

Der har i et vist omfang været rejst kritik af omskolingsordningen som oftest gående ud på, at det kun har været muligt at yde støtte til specielt etablerede omskolingskurser under arbejdsministeriet, ligesom det er en forudsætning, at uddannelsen foregår i hold. Som følge heraf besluttedes det i februar 1971 at nedsætte et udvalg, der fik til opgave at overveje etablering af en støtteordning for personer, som efter nogle års beskæftigelse har behov for at gennemgå en erhvervsmæssig uddannelse ud over kortvarige kursus og ajourføringsuddannelser.

Udvalget har nu afsluttet sit arbejde og har afgivet indstilling om etablering af en forsøgsmæssig støtteordning for voksne, der bl. a. imødekommer den nævnte kritik af omskolingsordningen.

Den af udvalget afgivne indstilling er for tiden genstand for overvejelser i regeringen. Der er imidlertid en sådan sammenhæng mellem den af udvalget foreslåede støtteordning og omskolingsordningen, at dette bevirker, at der ikke bør ske en revision alene af omskolingsordningen på nuværende tidspunkt.

Regeringen foreslår under hensyn hertil, at revisionen udskydes, således at den senest finder sted i folketingsåret 1976-77.

Det i henhold til lovens § 15 nedsatte omskolingsudvalg finder, at ordningen bør fortsættes uforandret på forsøgsbasis i en kortere årrække. Udvalget har dog samtidig hermed ønsket at tilkendegive, at man er bekendt med, at det forannævnte udvalg vedrørende støtte til voksne under erhvervsmæssig uddannelse har afgivet indstilling om en udvidet støtteordning, og at dette er baggrunden for, at udvalget kan anbefale, at omskolingsordningen fortsættes uforandret i en kortere årrække.

Til gennemførelse af omskolingsforanstaltninger er der for hvert af finansårene 1974-75, 1975-76 og 1976-77 på forslag til finanslov og budgetoverslag medtaget et beløb på 7,0 mill. kr.

Ad kapitel III. Særlig erhvervsforberedende uddannelse for unge.

Ved lov af 28. april 1971 gennemførtes som nævnt i indledningen til bemærkningerne som nyt kapitel III i lov om erhvervsmæssig uddannelse af specialarbejdere m. fl. og omskoling bestemmelser til afløsning for lov nr. 195 af 18. maj 1960 om beskæftigelse og uddannelse af unge, der samtidig ophævedes.

I lovens § 16 bemyndiges arbejdsministeren til på forsøgsbasis at iværksætte eller støtte erhvervs-

forberedende uddannelse af arbejdsledige mellem 18 og 25 år i det omfang, en sådan erhvervsforberedelse ikke kan iværksættes i henhold til anden lovgivning, samt til at yde økonomisk støtte til deltagerne.

Ordningen er en videreførelse af en siden 1968 etableret forsøgsmæssig ordning omfattende en særlig indføringsundervisning for langvarigt ledige unge, hvis beskæftigelsesvanskeligheder er af personlig og social art.

Der er i perioden fra 1. april 1971 til 1. oktober 1973 gennemført 27 kurser med tilsammen 175 deltagere på specialarbejderskolerne i Odense, Randers, Ålborg og Århus.

Undervisningen har omfattet et 4-ugers kursus med erhvervsforberedende fag og praktisk-teoretisk erhvervsorientering med forskellige uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder samt efterfølgende praktik på forskellige arbejdspladser i 4 uger. Efter disse 8 uger gives der eleven en intensiv erhvervsvejledning med henblik på videreuddannelse eventuelt på normale specialarbejderkurser eller en placering på arbejdsmarkedet. Under hele undervisningsperioden oppebærer deltagerne en godtgørelse, der for tiden er fastsat til 70 kr. pr. dag.

Undervisningen er planlagt og iværksat af sekretariatet for arbejdsmarkedsuddannelserne. Undervisningsplanerne er udarbejdet med bistand af den sociale forvaltning og arbejdsformidlingen.

Den daglige ledelse af undervisningen ligger hos specialarbejderskolerne i samarbejde med de nævnte lokale myndigheder.

Driftsudgifterne udgjorde i 1972-73 ca. 158.500 kr., hvortil kom udgifter til godtgørelse ca. 128.000 kr. I perioden fra 1. april 1973 er godkendt driftsudgifter beløbende sig til ca. 285.000 kr. samt udgifter til godtgørelse ca. 475.000 kr.

Erfaringerne viser, at det er en forudsætning for såvel kursernes etablering som gennemførelsen, at der gennem hele kursusperioden er en nøje kontakt mellem eleverne, de sociale myndigheder og arbejdsformidlingen.

Resultaterne fra de afholdte kurser viser endvidere, at ca. 1/3 af eleverne er kommet i beskæftigelse efter kursus og yderligere ca. 1/3 er påbegyndt videreuddannelse efter kursus.

Regeringen finder på denne baggrund, at forsøgsordningen bør videreføres endnu en kortere årrække og skal derfor foreslå, at bestemmelsen optages til revision i folketingsåret 1976-77.

Med hjemmel i § 16 ydes der endvidere som hidtil tilskud til Kofoeds Træningsskole på Amager, hvis undervisning og bygningsmæssige forhold er

under modernisering under medvirken af sekretariatet for arbejdsmarkedsuddannelserne.

Skolen modtager unge fortrinsvis fra Københavnsområdet med henblik på social og arbejdsmæssig stabilisering. Skolen giver forberedende uddannelse på blandt andet svejse- og motorområdet samt adgang til supplerende undervisning i dansk, regning m. v.

Kofoeds Træningsskole har i 1971-72 og 1972-73 haft henholdsvis 14.295 og 11.682 elev dage. Til-

skuddet til skolen har i nævnte finansår udgjort henholdsvis 1.260.000 kr. og 1.285.020 kr.

Udgifterne til denne erhvervsforberedende uddannelse for unge anslås på forslag til finanslov for 1974-75 og budgetoverslag for 1975-76 og 1976-77 til ca. 2,4 mill. kr., hvoraf ca. 0,9 mill. kr. vedrører den forsøgmæssige virksomhed og ca. 1,5 mill. kr. et driftstilskud til Kofoeds Skole på 85 pct. af skolens nettoudgifter.